

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8CdoVP/29/2026
Identifikačné číslo spisu:	3124207406
Dátum vydania rozhodnutia:	25.08.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivan Rumana
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:3124207406.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Q. Y., narodenej XX. Y.G. XXXX, L., P. - X. X, zastúpenej T.. H. Y., B. XX. Y.B. XXXX, L., P. - X. X, proti žalovanej X. V., narodenej XX. Y. XXXX, Z. XXX, zastúpenej JUDr. Dušan Divko, advokát, spol. s. r. o., Považská Bystrica, Šoltésovej 346/1, IČO:36 860 654, o určenie vlastníckeho práva, vedenom na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 80C/47/2024, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 13. januára 2026, sp. zn. 27Co/73/2025, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanej náhradu trov dovolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Trenčín (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 80C/47/2024-112 nespojil na spoločné konanie konania vedené na Okresnom súde Trenčín, sp. zn. 80C/47/2024 a sp. zn. 81C/8/2025 (výrok I); konanie neprerušil (výrok II.); návrh na pribratie Verejného ochrancu práv do konania zamietol (výrok III); žalobu zamietol (výrok IV) a rozhodol, že žalovaná má voči žalobkyni nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, ktorú náhradu trov konania je žalobkyňa povinná zaplatiť právnomu zástupcovi žalovanej do troch dní od právoplatnosti uznesenia o výške náhrady trov konania, ktoré po právoplatnosti tohto rozhodnutia vydá vyšší súdny úradník (výrok V).

1.1. Po právnej stránke aplikoval ustanovenia § 137 písm. c) CSP; § 129 ods. 1, § 132 ods. 1 a § 134 Občianskeho zákonníka a po vecnej stránke v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že žalobkyňa sa podanou žalobou domáhala určenia, že je výlučnou vlastníčkou parcely registra „C“ parc. č. XXX/XXX - orná pôda o výmere 600 m² na LV č. XXXX, k. ú. U., podielovou spoluvlastníčkou na podiel žalovanej 1/3 na parcele registra „C“ parc. č. XXX/XXX - orná pôda o výmere 839 m² na LV č. XXXX, k. ú. U. a vlastníčkou podielu 1/3 evidovaného na žalovanú na parcele reg. „C“ parc. č. XXXX - trvalý trávny porast o výmere 3224 m² na LV č. XXX, k. ú. L.. Tvrdila, že žalovaná oklamala a podviedla žalobkyňu pri dedičstve sp. zn. D 364/1991, čo znamená, že žalovaná má v katastri nehnuteľností zapísané pozemky neoprávnene a podvodne. Žalobkyňa sa domáhala určenia vlastníckeho

práva argumentujúc, že žalovaná jej sporné pozemky sľúbila previesť za to, že v rámci dedičských konaní žalobkyňa súhlasila s tým, aby nehnuteľnosti, ktoré boli predmetom dedičstva, nadobudla v celosti žalovaná. Na základe vykonaného dokazovania dospel súd prvej inštancie k záveru, že žalobkyňa nenadobudla vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam, resp. k ich podielom evidovaným na žalovanú titulom vydržania. Žalobkyňa nemohla byť dobromyseľná v tom, že jej sporné nehnuteľnosti patria, že sú jej vlastníctvom, a to vzhľadom k tomu, že nebol preukázaný žiaden (ani domnelý) právny dôvod, ktorý by zakladal jej dobromyseľnosť. Žalobkyňa tvrdila a preukazovala len akúsi dohodu medzi ňou a žalovanou v tom smere, že žalovaná prevedie na ňu vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam, čo však žalovaná neurobila. Žalobkyňa tvrdila, že žalovaná sa zaviazala previesť na žalobkyňu pozemky, ktoré sú predmetom tohto sporu za to, že žalobkyňa sa v roku 1991 „zriekla“ v prospech žalovanej dedičstva v rámci konania sp. zn. D 364/1991, pričom toto svoje tvrdenie preukazovala čestným prehlásením X. Ž., ich matky datovaným dňom 15.07.2014. Uvedené skutkové tvrdenie bolo medzi sporovými stranami sporné. Žalovaná tvrdila, že k uzatvoreniu žiadnej dohody medzi ňou a žalobkyňou tak, ako to tvrdila žalobkyňa, nedošlo. Vzhľadom na to, že žalovaná spochybnila pravdivosť čestného prehlásenia zo dňa 15.07.2014, pričom žalobkyňa nenavrhol vypočúť X. Ž. - matku sporových strán ako svedkyňu súd prvej inštancie uviedol, že skutočnosti uvádzané v čestnom prehlásení, tak ako je uvedené v odseku 29. odôvodnenia rozsudku, neboli v konaní preukázané. Písomné prehlásenie fyzickej osoby nemôže v prípade spochybnenia jeho pravdivosti suplovať výsluch svedka - a to z dôvodu, že bez osobného kontaktu súdu s fyzickou osobou na pojednávaní nie sú vytvorené predpoklady na to, aby súd dokázal posúdiť hodnovernosť a vierohodnosť svedka. Je pritom na tej strane sporu, ktorá predkladá čestné prehlásenie za účelom preukázania ňou tvrdných skutočností, aby v prípade spochybnenia pravdivosti čestného prehlásenia navrhla výsluch fyzickej osoby, ktorá čestné prehlásenie mala napísať a podpísať. Súd prvej inštancie ďalej dôvodil, že ak by aj žalobkyňa preukázala (napr. výsluchom svedka/svedkov), že žalovaná sa zaviazala uzatvoriť so žalobkyňou zmluvu, na základe ktorej by previedla svoje vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam (čo však preukázané nebolo - viď odsek 47. odôvodnenia rozsudku), aj tak by nemohol len tento záväzok sám o sebe vyvolať u žalobkyne presvedčenie o tom, že tieto sporné nehnuteľnosti vlastní. Na vyvolanie takéhoto presvedčenia by musel existovať právny dôvod hoci aj domnelý, svedčiaci o poctivosti nadobudnutia. Existencia takéhoto právneho dôvodu, čo i len domnelého, svedčiaceho o poctivosti nadobudnutia sporných nehnuteľností žalobkyňou preukázaná nebola. V prípade preukázania takéhoto záväzku zo strany žalovanej, mohlo by ísť maximálne o zmluvu o budúcej zmluve, že v budúcnosti žalovaná prevedie vlastnícke právo na žalobkyňu k nehnuteľnostiam - podiely na v tom čase parcele KNE č. XXX, k. ú. U. (v súčasnosti i novovytvorené parcely KNC parc. č. XXX/XXX a č. XXX/XXX, obe k. ú. U.) a parc. č. XXXX, k. ú. L.. Mal za to, že ani na základe zmluvy o budúcej zmluve žalobkyňa nemohla objektívne nadobudnúť presvedčenie, že jej podiel na týchto parcelách patrí titulom vlastníckeho práva, keďže k uzatvoreniu scudzovacej zmluvy nemuselo dôjsť z rôznych dôvodov. Ak žalovaná neuzatvorila so žalobkyňou scudzovaciu zmluvu (hoci aj neplatnú), žalobkyňa nemala na základe čoho nadobudnúť presvedčenie, že jej vlastnícky patrí podiel žalovanej na týchto pozemkoch. Z vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie za zrejmé, že žalovaná nepreviedla na žalobkyňu svoj podiel na sporných nehnuteľnostiach, pričom navyše vo vzťahu k parcele KNE č. XXX, k. ú. U. žalovaná podala proti žalobkyňi v roku 2017 žalobu o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva. V konaní nebolo preukázané, že žalovaná sa „zriekla“ vlastníckeho práva k sporným parcelám v prospech žalobkyne. Sama žalobkyňa tvrdila, že žalovaná chcela pozemky predať, čo je dôkaz toho, že žalovaná sa stále cítila byť vlastníčkou predmetných pozemkov. Aj toto správanie svedčí o tom, že žalovaná sa cítila a cíti byť vlastníčkou sporných nehnuteľností. Pokiaľ žalobkyňa tvrdila, že vôľou Z. Y. ako daryne bolo darovať parcelu KNE č. XXX, k. ú. U. výlučne žalobkyňi, súd prvej inštancie poukázal na to, že aj táto skutočnosť (pokiaľ by bola preukázaná), by bola vzhľadom na to, že určenia vlastníckeho práva sa domáha žalobkyňa, nepodstatná. Konštatoval, že zo zmluvy o dare zo dňa 05.10.1990 jednoznačne vyplýva, že zmluvnými stranami na strane obdarovaných osôb boli štyri fyzické osoby, medzi nimi žalobkyňa i žalovaná, teda dohromady štyria obdarovaní, ktorým každému Z. Y. darovala podiel 1/4. Keď žalobkyňa bola zmluvnou stranou tejto darovacej zmluvy a zmluvu, na základe ktorej jej Z. Y. darovala podiel 1/4 podpísala, musela vedieť, že zmluvnými stranami na strane obdarovaných sú okrem nej aj ďalšie tri fyzické osoby, medzi nimi i žalovaná; žalobkyňa teda nemala dôvod domnievať sa, že jej Z. Y. darovala väčší podiel než 1/4 a to na úkor žalovanej. Žalobkyňa musela vedieť, že jej nepatrí väčší podiel na danej

nehnutelnosti než 1/4-ina, preto nemohla nadobudnúť objektívne presvedčenie, že jej vlastnícky patrí podiel 2/4 (1/4 žalobkyne + 1/4 žalovanej). V súvislosti s vôľou darkyne Z. Y. súd prvej inštancie poukázal na to, že žalobkyňa v žalobe len veľmi stručne uviedla, prečo jej má patriť väčší podiel než 1/4 na pôvodnej parcele KNE č. 376, k. ú. Streženice. Žalobkyňa v žalobe uvádzala, že Z. Y. prejavila vôľu darovať túto parcelu do výlučného vlastníctva žalobkyne, avšak zmluvu dala vyhotoviť matka strán sporu podľa svojej vôle a nie podľa vôle Z. Y.. Súd prvej inštancie uviedol, že v darovacej zmluve zo dňa 05.10.1990 darkyňa Z. Y.Á. podpisom dala jednoznačne najavo svoju vôľu darovať parcelu KNE č. XXX, k. ú. U. Š. tyrom vnúčatám, medzi ktorými boli žalobkyňa i žalovaná. To, že žalobkyňa figuruje na prvom mieste ako obdarovaná nesvedčí o tom, že vôľou darkyne bolo darovať jej väčší podiel, nebodaj celú parcelu. V konaní žalobkyňa netvrdila a následne nepreukazovala skutočnosti, ktoré by nasvedčovali tomu, že darkyňa danú darovaciu zmluvu uzatvorila pod vplyvom fyzického násilia, prípadne vplyvom bezprávnej vyhrážky, teda že právny úkon darkyňa neurobila slobodne, prípadne vážne. Súd prvej inštancie poukázal na to, že ak by aj v konaní bolo preukázané, že právny úkon Z. Y. neurobila slobodne alebo vážne (čo však nebolo ani tvrdené), na základe čoho sa podielovými spoluvlastníkmi danej parcely okrem žalobkyne stali i žalovaná a ďalšie dve fyzické osoby, mohlo by to mať maximálne za následok čiastočnú neplatnosť právneho úkonu vo vzťahu k žalovanej a týmto dvom fyzickým osobám. Ani čiastočná neplatnosť darovacej zmluvy zo dňa 05.10.1990 by však nič nezmenila na fakte, že žalobkyňa nemohla objektívne nadobudnúť presvedčenie, že jej vlastnícky patrí väčší podiel na parcele KNE č. XXX, k. ú. SO. než 1/4, pretože takýto podiel v prospech nej vyplýva z darovacej zmluvy zo dňa 05.10.1990. Súd prvej inštancie ďalej uviedol, že na konštatovanie nedôvodnosti žaloby pokiaľ žalobkyňa tvrdí, že splnila podmienky vydržania vlastníckeho práva postačuje, ak nie je splnený čo i len jeden zo základných predpokladov vydržania (odsek 43. odôvodnenia tohto rozsudku). V súdom prípade nebol preukázaný právny dôvod, ktorý by zakladal oprávnenú držbu žalobkyne k sporným nehnuteľnostiam a tiež nebolo preukázané, že sporné nehnuteľnosti užívala výlučne žalobkyňa a nie aj žalovaná. Žalovaná poprela tvrdenie žalobkyne o tom, že nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom sporu, užívala len žalobkyňa. Žalovaná totiž tvrdila, že s rodinou svoju časť pozemku kosila a sušili tam trávu. Popretím skutkových tvrdení žalobkyne žalovanou, ktorá žalovaná zároveň uviedla vlastné tvrdenia o predmetných skutkových okolnostiach, zostala spornou aj otázka nepretržitosti oprávnenosti držby sporných nehnuteľností žalobkyňou počas zákonom ustanovenej doby, ako ďalších predpokladov vydržania vlastníckeho práva. Tvrdenie žalobkyne o jej výlučnom užívaní, resp. držbe sporných nehnuteľností po zákonom stanovenú dobu tak zostalo len v rovine ničím nepodložených tvrdení. Zároveň súd prvej inštancie poukazoval na rozpor v tvrdeniach žalobkyne, ktoré sa vzájomne vylučovali, a to pokiaľ sa žalobkyňa cítila byť vlastníčkou titulom darovania s tým, že nebol dôvod uzatvoriť spomínanú dohodu so žalovanou, čo na druhej strane spochybňuje žalobkyňou tvrdené skutočnosti o tom, že bola dobromyseľná v tom, že jej vlastnícky patrí i podiel žalovanej. Keďže súd prvej inštancie zo strany žalobkyne nemal za preukázaný právny dôvod hoci aj putatívny, ktorý u žalobkyne mohol vyvolať, vzhľadom na všetky okolnosti prípadu, presvedčenie o tom, že jej vlastníckym právom patria sporné nehnuteľnosti, resp. podiely na nich, vo vzťahu ku ktorým je v súčasnosti ako vlastníčka, resp. spoluvlastníčka evidovaná v katastri nehnuteľností žalovaná, a tiež nebola preukázaná nepretržitosť oprávnenej držby sporných nehnuteľností, resp. ich podielov po zákonom stanovenú dobu, súd žalobu zamietol. Záverom súd prvej inštancie v bode 55. odôvodnenia rozsudku dôvodil, že navrhovaný výsluch T.. Y. nevykonali, nakoľko tento bol bez relevantnej súvislosti s týmto konaním a v bode 56. dôvodil, prečo neprihliadal na listiny - výpoveď T.. H. Y., resp. T. Y., ktoré doručila žalobkyňa krátko pred pojednávaním do podateľne súdu, a to z dôvodu, že tieto neboli uplatnené včas (§ 153 ods. 2 CSP). O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 a § 257 CSP.

2. Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 13. januára 2026 sp. zn. 27Co/73/2025 odvolanie proti výroku III. odmietol; rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku IV, ktorým bola žaloba zamietnutá a v závislom výroku V. o trovách prvoinštančného konania potvrdil; žalovanej priznal voči žalobkyňi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

2.1. Odvolací súd po vecnom preskúmaní podaného odvolania zistil, že podané odvolanie žalobkyne proti výroku III. napadnutého rozsudku treba odmietnuť podľa § 386 písm. c/ CSP, nakoľko smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému odvolanie nie je prípustné. V tejto súvislosti poukázal na § 355 ods. 2 a

§ 357 CSP. Následne skúmal vec vo výroku IV., ktorým súd prvej inštancie žalobu zamietol a v závislom výroku V. o trovách konania, bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 CSP a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch je potrebné potvrdiť ako vecne správny. V zmysle odvolacej námietky podľa § 365 ods. 1 písm. c/ CSP sa zaoberal spochybnením objektivity rozhodovania zákonnej sudkyne T.. U. W., ktorá podľa jej názoru konala a rozhodla nezákonne, zavineným nezákonným protiprávnym konaním spôsobila žalobkyni škodu, ujmu a porušenie ľudských práv a základných slobôd. Prílišným formalizmom zneužila moc, urobila nezákonné kroky, aby došlo k porušeniu základných práv žalobkyne na spravodlivé, kvalitné a náležité rozhodnutie vo veci, o merite a pod. Preto odvolací súd poukázal na § 49 ods. 3 CSP a rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky II. ÚS 71/97, I. ÚS 73/97, I. ÚS 27/98, II. ÚS 121/03, ÚS 76/1999). Uzavrel, že v prípade veci prejednávajúcej sudkyne súdu prvej inštancie, z tvrdení odvolateľky nevyplýva existencia príbuzenského, či jemu obdobnému vzťahu, prípadne priateľského vzťahu, alebo vzťahu ekonomickej závislosti voči ktorémukoľvek účastníkovi konania, ktorý by objektívne bol vo svetle ust. § 49 CSP spôsobilý vec prejednávajúcu sudkyňu diskvalifikovať z prejednávania a rozhodovania predmetnej veci z hľadiska pochybnosti o jej nezáujatosti, či už zo subjektívneho, alebo objektívneho hľadiska. Z obsahu spisu, či postupu súdu nevyplývajú také skutočnosti, ktoré by nasvedčovali tvrdeniam žalobkyne, jej tvrdenia sú výlučne subjektívneho charakteru, formulované spôsobom, ktorý nie je spôsobilý bez ďalšieho objektivity sudkyne spochybniť. Meradlom hodnotenia objektivity sudcu nemôže byť subjektívne hľadisko účastníka konania. Odvolací súd tiež zdôraznil, že pokiaľ žalobkyňa spochybňuje objektivity sudkyne spôsobom, ktorý sa javí, že má pôvod v jej nespokojnosti s hodnotením dôkazov a následnom vydanom rozhodnutí, tak okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci, alebo v jeho rozhodovacej činnosti, nie sú dôvodom na vylúčenie sudcu (§ 49 ods. 3 CSP). Významným jednoznačne je, že správnosť či už procesného postupu sudcu, ako i samotného rozhodnutia, môže byť preskúmaná len na základe opravných prostriedkov, či už riadnych alebo mimoriadnych, pri ich využití účastníkmi konania po rozhodnutí vo veci samej. Pokiaľ teda žalobkyňa v odvolaní namietala zaujatosť konajúcej sudkyne, ktorú predovšetkým odvodzovala zo spôsobu vedenia konania, ako aj z dôvodu, že napriek vznesenej námietke zaujatosti pokračovala v konaní, odvolací súd konštatoval, že ide výlučne o dôvody spočívajúce v procesnom postupe sudcu a v jeho rozhodovacej činnosti, preto sa podľa § 53 ods. 3 CSP na takto zdôvodnenú námietku neprihliada. Súd prvej inštancie potom postupoval správne, keď nepredkladal námietku vznesenú žalobkyňou na rozhodnutie krajskému súdu a ďalej vo veci konal a rozhodol. Zákon vylučuje, aby dôvodom na vylúčenie sudcu z prejednávania a rozhodovania veci boli okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanom prípade. Postupom sa pritom rozumie procesné úkony sudcu, vrátane rozhodnutí, a to aj vo veci samej. Skutočnosť, že podľa subjektívneho názoru strany sporu neposúdil sudca danú situáciu podľa jeho predstáv a postupoval v konaní inak ako predpokladala strana sporu, nemôže byť bez ďalšieho dôvodom zaujatosti sudcu. Keďže dôvodom, z ktorého žalobkyňa odvodzovala dôvody pre vylúčenie sudkyne, bol jej procesný postup, nebol tento dôvod spôsobilým pre jej vylúčenie ako zaujatej.

2.2. Odvolací súd za aplikácie § 380 ods. 2 CSP z úradnej povinnosti predovšetkým posudzoval, či konanie pred súdom prvej inštancie nie je zaťažené vadou/vadami, ktorá/ktoré sa týka/týkajú procesných podmienok a vzhľadom na odvoláciu námietku žalobkyne týkajúcu sa nedostatočného odôvodnenia napadnutého rozhodnutia tiež, či postupom súdu nedošlo k takejto vade. Preskúmaním obsahu odôvodnenia napadnutého rozhodnutia odvolací súd potom nevzhliadol dôvodnosť uplatnenej odvolacej námietky. Akcentoval, že rozhodnutie súdu ako orgánu verejnej moci nemusí byť totožné s očakávaniami a predstavami tej - ktorej strany sporu, ale z hľadiska odôvodnenia musí spĺňať parametre zákonného rozhodnutia požiadavkami v zmysle § 220 ods. 2 CSP. Konštatoval, že súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia dal odpoveď na všetky podstatné právne a skutkovo relevantné otázky, súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Odôvodnenie rozhodnutia v napadnutej časti obsahuje dostatok skutkových a právnych záverov, spĺňa všetky vyššie uvedené požiadavky a tvorí dostatočný podklad pre uskutočnenie prieskumu v odvolacom konaní, pričom odvolací súd nezistil, že by tieto závery boli neodôvodnené. Skutočnosť, že strany sporu sa s názorom súdu prvej inštancie nestotožňujú, nemôže samo o sebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti, alebo arbitrárnosti postupu a rozhodnutia súdu prvej inštancie, teda nedošlo z hľadiska vyššie uplatnených odvolacích námietok k naplneniu odvolacích dôvodov uvedených v § 365 ods. 1 písm. b/ a d/ CSP.

2.3. V rámci odvolacích námietok smerujúcich proti tvrdeným nesprávnym skutkovým a právnym záverom súdu prvej inštancie, na ktorých založil svoje rozhodnutie, čo viedlo podľa jej názoru k naplneniu dôvodov na odvolanie uvedeným v § 365 ods. 1 písm. f/ a h/ CSP odvolací súd argumentoval, že nesprávny skutkový záver je spôsobilým odvolacím dôvodom vtedy, keď súd prvej inštancie nepostupuje pri hodnotení dôkazov podľa § 191 CSP. Dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pričom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo. Pri hodnotení dôkazov v súdnom konaní platí zásada voľného hodnotenia dôkazov sudcom z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Nesprávne hodnotenie dôkazov by bolo možné vytknúť súdu prvej inštancie len v prípade, ak by vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov, alebo prednesov strán nevyplynuli, ani inak nevyšli v konaní najavo, prípadne, že by si nepovšimol rozhodné skutočnosti, ktoré neboli vykonanými dôkazmi preukázané, alebo vyšli v konaní najavo, prípadne preto, že v hodnotení dôkazov, či poznatkov, ktoré vyplynuli z prednesov strán, alebo vyšli najavo inak z hľadiska ich závažnosti, zákonnosti, pravdivosti alebo vierohodnosti, je logický rozpor. Starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo. V odvolaní namietala žalobkyňa nesprávne hodnotenie vykonaných dôkazov zo strany súdu prvej inštancie, v uvedenej súvislosti je potrebné uviesť, že odvolací súd je podľa § 383 CSP viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie okrem prípadov a dokazovania, ak dokazovanie zopakuje alebo ho doplní. Na základe toho odvolací súd v odvolacom konaní skúma okrem splnenia procesných podmienok odvolacieho konania, či súd prvej inštancie vykonal náležité dokazovanie, či skutkové zistenia, ku ktorým po takomto dokazovaní dospel, majú v prevedenom dokazovaní oporu. Ak zistí, že nebolo prevedené náležité dokazovanie, alebo ak zistí, že súdom prvej inštancie konštatovaný skutkový stav nemá oporu v prevedenom dokazovaní (nevyplyva z prevedených dôkazov), prípadne, ak má za to, že súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie v potrebnom rozsahu zopakuje sám (§ 384 ods. 1 CSP). V danom spore odvolací súd konštatoval, že súd prvej inštancie vykonal dostatočné dokazovanie, pričom vychádzal z predložených dôkazov v konaní a z tohto dokazovania získané dôkazy vyhodnotil podľa zákonných kritérií (§ 191 ods. 1 CSP) a na základe toho ustálil skutkový stav, z ktorého pri rozhodnutí vychádzal. Odvolací súd v hodnotení dôkazov zo strany súdu prvej inštancie nezistil žiaden rozpor s princípmi formálnej logiky a so zákonnými procesnými pravidlami, a preto nepovažoval za potrebné súdom prvej inštancie prevedené dokazovanie zopakovať, alebo ho doplniť. Pokračoval, že skutkové zistenia súdu prvej inštancie majú oporu vo vykonanom dokazovaní, keď vzal do úvahy všetky rozhodujúce skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov, z prednesov sporových strán a z obsahu spisu vyplynuli a dospel tak k správnym skutkovým záverom, z ktorých vyvodil aj správny právny záver. V preskúmvanej veci súd prvej inštancie vykonal v rozsahu dôkazných návrhov strán sporu všetko potrebné dokazovanie na posúdenie medzi stranami spornej veci, z hľadiska všetkých relevantných prostriedkov procesného útoku, ktorými žalobkyňa preukazovala dôvodnosť svojho nároku a procesnej obrany, ktorými žalovaná popierala uplatňovaný nárok.

2.4. V spojitosti s vytýkaným nesprávnym právnym posúdením veci dovolací súd uviedol, že nesprávne právne posúdenie veci je spôsobilým odvolacím dôvodom vtedy, keď súd pochybí pri aplikácii práva na zistený skutkový stav, teda prípad, kedy bol skutkový stav posúdený podľa iného právneho predpisu, než ktorý správne mal byť použitý alebo, ak síce bol aplikovaný správne určený právny predpis, ale súd ho nesprávne interpretoval (nesprávne vyložil podmienky všeobecne vyjadrené v hypotéze právnej normy a v dôsledku toho nesprávne aplikoval vlastné pravidlo stanovené dispozíciou právnej normy).

2.5. Pokiaľ žalobkyňa namietala ďalšie odvolacie dôvody, tieto nekonkretizovala a ani ich špecifikácia z odvolania nevyplyva, preto ich odvolací súd bližšie nevyhodnocoval. Všeobecne vymedzené odvolacie dôvody nie je možné preskúmať, keďže odvolací súd nie je oprávnený dotvárať odvolacie dôvody a domýšľať si, čo mal konkrétne odvolateľ na mysli. Pod uvedením jednotlivých odvolacích dôvodov nemožno rozumieť len obyčajné citovanie (či vymenovanie) § 365 CSP, prípadne jeho niektorých odsekov alebo písmen. Takéto vymedzenie vo vzťahu k takto formálne uplatneným odvolacím dôvodom znemožňuje vecný prieskum napadnutého rozhodnutia odvolacím súdom vo vzťahu k ich prípadnému naplneniu, k čomu došlo tiež v posudzovanej veci. Odvolací súd akcentoval, že preskúmaním veci

dospel k záveru, že súd prvej inštancie vzal do úvahy všetky skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov účastníkov vyplynuli. Neopomenul rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané alebo vyšli počas konania najavo. Výsledok hodnotenia dôkazov zodpovedá tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z § 191 CSP. Pri rozhodovaní súd prvej inštancie použil správny právny predpis, správne ho vyložil, na daný skutkový stav ho správne aplikoval. Odvolací súd sa preto v celom rozsahu stotožnil s vecne správnymi skutkovými ako aj právnymi závermi súdu prvej inštancie, ktoré viedli k rozhodnutiu súdu prvej inštancie a z tohto dôvodu si odvolací súd osvojil dôvody napadnutého rozhodnutia a v celom rozsahu na ne poukázal.

2.6. Odvolací súd dodal, že súd prvej inštancie sa správne zaoberal podmienkami vydržania, tak ako ich predpokladá § 129 - § 131 Občianskeho zákonníka a správne sa zaoberal jednotlivými podmienkami pre oprávnenosť vydržania, ktoré musia byť splnené po celú vydržaciú dobu, a to spôsobilý subjekt, spôsobilý predmet držby, dobrá viera, teda dobromyseľnosť vydržateľa, oprávnenosť držby po zákonom stanovenú vydržaciú dobu a uplynutie tejto vydržacej doby. Právnymi následkami vydržania sú, že oprávnený držiteľ, u ktorého sa splnili aj ostatné podmienky, nadobudne vlastnícke právo k veci, a to pôvodným spôsobom, tzn., že vydržaním zanikne vlastnícke právo doterajšieho vlastníctva. Žalobkyňa počas konania tvrdila, že nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom sporu, nerušene užívala viac ako 20 rokov s presvedčením, že jej na základe vôle žalovanej patria a očakávala od žalovanej, že splní svoju povinnosť plniť, čo sa nestalo. Tvrdila, že žalovaná ju oklamala a podviedla pri dedičstve sp. zn. D 364/1991. Odvolací súd konštatoval, že oprávnená držba predpokladá, že držiteľ je v dobrej viere, že mu vec alebo právo patrí, a že v tejto dobrej viere je so zreteľom ku všetkým okolnostiam, pričom uvedené podmienky musia byť splnené súčasne. Dobrá viera spočíva v presvedčení držiteľa, že je vlastníkom veci, ktorú drží alebo subjektom práva, ktoré vykonáva, poprípade, že sú dané právne skutočnosti, ktoré majú za následok vznik vykonávaného práva. Z opisu skutkového stavu žalobkyňou v podanej žalobe, ako aj zo samotných tvrdení žalobkyne, a tiež z obsahu spisu vyplynulo, že žalobkyňa vedela o tom, že nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom sporu, nadobudla do svojho (spolu)vlastníckeho práva žalovaná, preto nebola a nemohla byť žalobkyňa dobromyseľná v tom, že jej nehnuteľnosti vlastnícky patria, nebola teda oprávnenou držiteľkou, čo je základnou podmienkou nadobudnutia vlastníckeho práva vydržaním. Pokiaľ žalobkyňa tvrdila, že žalovaná jej sľúbila previesť sporné pozemky, resp. že darovacou zmluvou mala získať celú nehnuteľnosť, uvedené len potvrdzuje správnosť zistení súdu prvej inštancie, že žalobkyňa vedela o tom, že (spolu)vlastníčkou sporných pozemkov je žalovaná. Akcentoval, že samotná držba veci alebo práva nepostačuje pre nadobudnutie (spolu)vlastníckeho práva vydržaním. Táto držba musí byť totiž zároveň aj oprávnená, čo vyžaduje dobromyseľnosť držiteľa o tom, že mu vec patrí, čo predpokladá, že držiteľ nevie, a aj to len v dôsledku ospravedlniteľného skutkového omylu, že nie je evidovaným (spolu)vlastníkom nehnuteľnosti. To však v danej veci splnené nebolo. Ako už bolo vyššie uvedené, už z tvrdení samotnej žalobkyne či už v žalobe, alebo v konaní vyplynulo, že žalobkyňa si bola vedomá, že nehnuteľnosti jej v žalobou podanom rozsahu nepatria. Poznala jednak obsah darovacej zmluvy a jednak si bola vedomá, že so žalovanou doposiaľ neuzavrela žiadnu písomnú zmluvu o prevode nehnuteľností. K presvedčeniu žalobkyne odvolací súd uviedol, že posúdenie toho, či držiteľ je so zreteľom na všetky okolnosti v dobrej viere, že mu vec patrí, musí byť objektívne. Dobrú vieru je potrebné posudzovať aj s prihliadnutím na okolnosti konkrétneho prípadu, za ktorých by držiteľ (pri zachovaní náležitej opatrnosti, ktorú od neho možno vyžadovať) mal, alebo mohol mať prípadné pochybnosti o existencii svojho práva. Nestačí teda len jeho subjektívne vnútorné presvedčenie o tom, že je vlastníkom. Ak sú mu alebo musia byť známe skutočnosti, ktoré jeho vlastníctvo dôvodne spochybňujú a svedčia v prospech vlastníctva inej osoby, podmienka dobromyseľnosti nebude splnená. Tvrdené vnútorné presvedčenie žalobkyne, že je vlastníčkou za súčasnej vedomosti, že ňou objektívne nie je, je potom irelevantné a nemôže vyvolať oprávnenú držbu ako podmienku nadobudnutia spoluvlastníckeho práva vydržaním.

2.7. Odvolací súd uzavrel, že žalobkyňa poznala obsah darovacej zmluvy a bola si zároveň vedomá, že neuzavrela potrebnú zmluvu, na základe ktorej by mohlo dôjsť k prevodu (spolu)vlastníckeho práva k nehnuteľnosti. Je všeobecne známou skutočnosťou, že pre nadobudnutie nehnuteľností (podielu) do vlastníctva je potrebné uzavrieť vo svojom mene písomnú zmluvu (nepostačuje ústna dohoda), ktorá takýto prípadný záväzok prevodcu obsahuje a ktorá sa eviduje do katastra nehnuteľností. Žalobkyňa si je

vedomá, že takúto zmluvu neuzavrela a musela vedieť, že ústna dohoda, ktorú tvrdí, avšak žalovaná jej existenciu poprela, nezakladá a ani nemôže založiť nadobudnutie (spolu)vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, a teda nie je možné o takejto dohode uvažovať ako o domnelom právnom titule. Za týchto okolností nejde o ospravedlniteľný skutkový omyl žalobkyne, teda jej dobrú vieru, že jej nehnuteľnosť vlastnícky patrí v požadovanom rozsahu. Oprávnená držba sa nemôže zakladať na takom omyle držiteľa, ktorému sa mohol pri normálnej opatrnosti vyhnúť. Je treba zdôrazniť, že ide o opatrnosť normálnu, obvyklú, posudzovanú z objektívneho hľadiska. Žalobkyňa nepreukázala existenciu žiadneho právneho titulu (ani domnelého, neplatného, vadného), od ktorého by mohla odvodzovať právne relevantné vnútorné presvedčenie o svojom vlastníctve. Nepreukázala tak základný predpoklad nadobudnutia vlastníckeho práva vydržaním, a to so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľnosť o tom, že má k veci (nehnuteľnostiam) špecifikovaným v podanej žalobe (spolu)vlastnícke právo v požadovanom rozsahu. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol podľa 396 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP a § 251 a § 262 CSP.

3. Proti uvedenému rozhodnutiu odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa (ďalej len „dovolateľka“) bez právneho zastúpenia a spísania dovolania advokátom.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolačný súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

5. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domáť sa na oprávnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom procese zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, je otázkou zákonnosti a jej riešenie patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

6. Civilný sporový poriadok vyžaduje, aby dovolanie bolo podané na to oprávnenou osobou (§ 424 až § 426 CSP), v zákonom stanovenej lehote (§ 427 CSP), smerovalo proti prípustnému predmetu dovolania (§ 419 až § 423 CSP) a spĺňalo zákonom vyžadované náležitosti vrátane osobitnej podmienky povinného zastúpenia advokátom v dovolacom konaní (§ 428 a § 429 CSP). Podmienky prípustnosti dovolania sú vzájomne previazané; pre úspešné uplatnenie tohto mimoriadneho opravného prostriedku musia byť splnené nielen všetky kumulatívne, ale zároveň súčasne.

7. Podľa § 429 ods. 1 a 2 CSP dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.

8. Podľa § 436 ods. 1 CSP ak má dovolanie vady podľa § 429 CSP a dovolateľ nebol riadne o povinnosti podľa § 429 CSP poučený v odvolacom konaní, súd prvej inštancie vyzve dovolateľa na odstránenie vád a poučí ho o následkoch neodstránenia vád dovolania.

9. Ustanovenie § 436 ods. 1 CSP predstavuje jedinú (výnimočnú) procesnú situáciu, v ktorej súd prvej inštancie prihliada na existenciu väd dovolania a dovolateľa vyzýva na ich odstránenie. Tento postup súdu prvej inštancie sa týka výlučne väd dovolania v zmysle § 429 ods. 1 CSP a ich výskytu v prípade absencie alebo nedostatočného poučenia dovolateľa odvolacím súdom.

10. Procesná situácia, pri ktorej súd prvej inštancie prihliada na vady dovolania a dovolateľa vedie k ich odstráneniu, nenastáva v prípade existencie väd podľa § 429 CSP vtedy, keď bol dovolateľ riadne poučený odvolacím súdom o náležitostiach dovolania a zastúpení dovolateľa v dovolacom konaní (rovnako táto situácia nenastáva pri zistení iných väd, než sú vady dovolania v zmysle § 429 CSP). V takom prípade súd prvej inštancie dovolateľa nevyzýva na odstránenie väd dovolania a spis bez ďalšieho predkladá na rozhodnutie dovolaciemu súdu.

11. Právna úprava civilného sporového konania účinná od 1. júla 2016, stanovila osobitnú podmienku dovolacieho konania, vzťahujúcu sa k spísaniu dovolania zvoleným advokátom a jeho k obligatórnemu zastúpeniu advokátom v dovolacom konaní. Najvyšší súd v uznesení z 18. decembra 2019 sp. zn. 4Cdo/190/2019 publikovanom v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. R 39/2020 judikoval právnu veru v znení: „spísanie dovolania advokátom je obligatórnou podmienkou dovolacieho konania, ktorá musí byť splnená už pri podaní dovolania; jej nedostatok je síce odstrániteľný, avšak len do uplynutia zákonnej lehoty na podanie dovolania. To neplatí, ak dovolateľ nebol riadne poučený odvolacím súdom“.

12. Z obsahu spisu je nesporné, že žalobkyňa bola súdom prvej inštancie výzvou na č. l. 225 spisu riadne poučená o náležitostiach dovolania a povinného právneho zastúpenia v dovolacom konaní vyplývajúcich z § 429 CSP. Uvedenú výzvu dovolateľka prevzala dňa 22.05.2026. Doteraz však svoje dovolanie o potrebné náležitosti nedoplnila. Odvolací súd taktiež v poučení svojho rozsudku (na č. l. 172 spisu) poukázal na § 429 CSP (povinnosť právneho zastúpenia v dovolacom konaní). Rovnako bola súdom prvej inštancie poučená o možnosti požiadať Centrum právnej pomoci o poskytnutie právnej pomoci (poučenie o procesných právach a povinnostiach strán sporu na č. l. 10 spisu).

13. Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze z 13. septembra 2018 p. zn. IV. ÚS 489/2018 v súvislosti s interpretáciou ustanovenia § 429 ods. 1 a 2 CSP vyslovil, že „ak obligatórnou náležitosťou dovolania je aj jeho spísanie advokátom, je potom logické, že nedostatok tejto podmienky je možné odstrániť len v lehote na podanie dovolania, keďže ide o podmienku, ktorá musí byť splnená už pri jeho podaní“.

14. Vzhľadom na uvedené dôvody, dovolací súd odmietol dovolanie žalobkyne v súlade s § 447 písm. e) CSP z dôvodu nesplnenia podmienok podľa § 429 CSP. Z dôvodu rozhodnutia o podanom dovolaní z procesných dôvodov, dovolací súd vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia neposudzoval.

15. Výrok o trovách konania dovolací súd v súlade s § 451 ods. 3 CSP neodôvodňuje.

16. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.